Iluminarea scenelor

Mihai-Sorin Stupariu

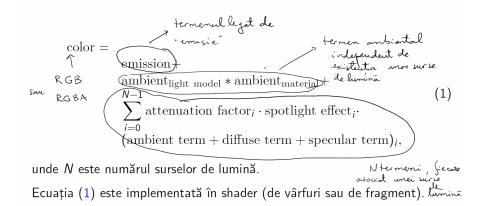
Sem. I, 2021 - 2022

Modele de iluminare - generalități

Un model de iluminare face referire la:

- (a) elemente luate în considerare
- (b) parametri corespunzători elementelor de la (a)
- (c) modul în care sunt "agregate" elementele de la (a)

Modelul Phong de iluminare

Termenul de emisie și termenul ambiental

Emission: este ceea ce "emite" vârful respectiv (util pentru surse de lumină).

Termenul de emisie și termenul ambiental

- Emission: este ceea ce "emite" vârful respectiv (util pentru surse de lumină).
- Ambiental: nu există surse de lumină, este doar efectul unei luminozități de fond.

Termenul de emisie și termenul ambiental

- Emission: este ceea ce "emite" vârful respectiv (util pentru surse de lumină).
- Ambiental: nu există surse de lumină, este doar efectul unei luminozități de fond.
- ▶ ambient_{light model} * ambient_{material}. Operația * este dată de înmulțirea pe componente.
- Exemplu:

$$(0.4, 0.6, 0.3) * (0.2, 0.1, 0.3) =$$
= $(0.08, 0.06, 0.09)$

Pentru o sursă de lumină

In formula, pentru o sursa de lumina fixata:

coefic de atenuare. coefic de tip spot.

(ambient term + diffuseterm + specular term)

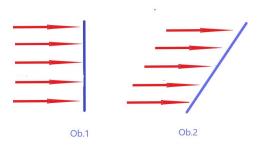
(i) Componenta ambientală

Termenul ambiental corespunzător unei surse de lumină este

 $ambient term = ambient_{light} * ambient_{material}.$

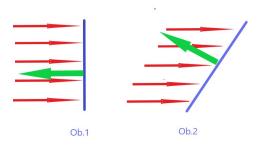
Teoretic, $\mathrm{ambient}_{\mathrm{light}}, \mathrm{ambient}_{\mathrm{material}}$ sunt coduri RGB(A). Practic, este posibil ca acestea să fie și scalari.

Are legătură cu geometria scenei, lumina reflectată depinde și de incidența luminii asupra obiectelor.

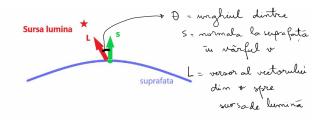

Relevant: unghiul dintre direcția incidentă a luminii și suprafață, de fapt dintre direcția incidentă a luminii și **normala** (în fiecare punct) la suprafață.

Are legătură cu geometria scenei, lumina reflectată depinde și de incidența luminii asupra obiectelor.

Relevant: unghiul dintre direcția incidentă a luminii și suprafață, de fapt dintre direcția incidentă a luminii și **normala** (în fiecare punct) la suprafață.

Reflexia difuză pentru o sursă de lumină este descrisă de

$$\mathrm{diffuse} \ \mathrm{term} = \left\{ \begin{array}{ll} (\mathsf{L} \cdot \mathsf{s}) \cdot \mathrm{diffuse}_{\mathrm{light}} * \mathrm{diffuse}_{\mathrm{material}}, & \mathsf{dac\check{\mathsf{a}}} \ \mathsf{L} \cdot \mathsf{s} > 0 \\ 0, & \mathsf{dac\check{\mathsf{a}}} \ \mathsf{L} \cdot \mathsf{s} \leq 0, \end{array} \right.$$

unde L este vectorul unitar orientat de la vârf la sursa de lumină (în cazul surselor direcționale este opusul direcției acesteia, normat), iar s este normala la suprafață în vârful considerat. Cazul L \cdot s < 0 corespunde situației în care sursa de lumină este în spatele obiectului.

Comentariu legat de "vector spre sursa de lumină". Sursele de lumină:

- Comentariu legat de "vector spre sursa de lumină". Sursele de lumină:
 - punctuale (bec, lanternă, etc.),

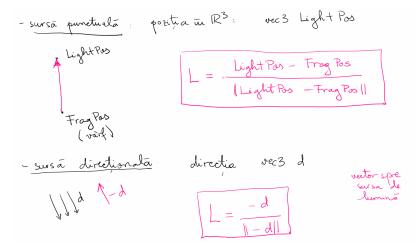
- Comentariu legat de "vector spre sursa de lumină". Sursele de lumină:
 - punctuale (bec, lanternă, etc.),
 - direcționale (Soare, alte corpuri cerești) de fapt orice sursă de lumină situată la o distanță foarte mare de scenă, în raport cu proporțiile scenei.

- Comentariu legat de "vector spre sursa de lumină". Sursele de lumină:
 - punctuale (bec, lanternă, etc.),
 - direcționale (Soare, alte corpuri cerești) de fapt orice sursă de lumină situată la o distanță foarte mare de scenă, în raport cu proporțiile scenei.
- Dacă se lucrează cu vec4, atunci distincția se poate face la nivelul celei de-a patra componente:

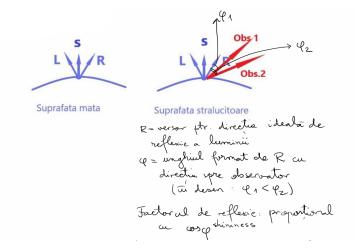
- Comentariu legat de "vector spre sursa de lumină". Sursele de lumină:
 - punctuale (bec, lanternă, etc.),
 - direcționale (Soare, alte corpuri cerești) de fapt orice sursă de lumină situată la o distanță foarte mare de scenă, în raport cu proporțiile scenei.
- Dacă se lucrează cu vec4, atunci distincția se poate face la nivelul celei de-a patra componente:
 - 1.0 pentru surse punctuale;

- Comentariu legat de "vector spre sursa de lumină". Sursele de lumină:
 - punctuale (bec, lanternă, etc.),
 - direcționale (Soare, alte corpuri cerești) de fapt orice sursă de lumină situată la o distanță foarte mare de scenă, în raport cu proporțiile scenei.
- Dacă se lucrează cu vec4, atunci distincția se poate face la nivelul celei de-a patra componente:
 - 1.0 pentru surse punctuale;
 - 0.0 pentru surse direcționale.

Dacă se lucrează cu vec3:

(iii) Reflexia speculară

(iii) Reflexia speculară

Două variante:

(i) Se consideră R direcția ideală de reflexie și Obs versorul determinat de vârful considerat și poziția observatorului.

$$\mathrm{specular} \ \mathrm{term} = \left\{ \begin{array}{ll} \left(\mathsf{Obs} \cdot \mathsf{R}\right)^{\mathrm{shininess}} \cdot \mathrm{specular}_{\mathrm{light}} * \mathrm{specular}_{\mathrm{material}}, & \mathsf{dac\check{a}} \ \mathsf{Obs} \cdot \mathsf{R} > 0 \\ 0, & \mathsf{dac\check{a}} \ \mathsf{Obs} \cdot \mathsf{R} \le 0, \end{array} \right.$$

(ii) Se consideră
$$H = \frac{L + Obs}{\|L + Obs\|}$$
.
$$\operatorname{specular term} = \left\{ \begin{array}{l} (H \cdot s)^{\operatorname{shininess}} \cdot \operatorname{specular}_{\operatorname{light}} * \operatorname{specular}_{\operatorname{material}}, & \operatorname{dacă} L \cdot s > 0 \\ 0, & \operatorname{dacă} L \cdot s < 0, \end{array} \right.$$

4□ > 4ⓓ > 4≧ > 4≧ > ½ 90

(iv) Coeficientul de atenuare

Pentru o sursă (punctuală) fixată factorul de atenuare (attenuation factor) se calculează cu formula

attenuation factor =
$$\frac{1}{a_0 + a_1 d + a_2 d^2}$$
,

unde d este distanța de la sursa de lumină la vârful considerat (d=dist(FragPos, LightPos)).

(v) Efectul de tip spot

► Efectul de tip spot pentru o sursă punctuală S este cuantificat de factorul

$$\mathrm{spotlight\ effect} = \left\{ \begin{array}{ll} 1, & \mathrm{dac\check{a}\ }\theta_{\mathit{l}} = 180^{0} \\ 0, & \mathrm{dac\check{a}\ }v_{\mathrm{obj}} \cdot v_{\mathrm{light}} < \cos\theta_{\mathit{l}}, \\ \left(v_{\mathrm{obj}} \cdot v_{\mathrm{light}}\right)^{a_{\mathit{l}}}, & \mathrm{\hat{n}r\ celelalte\ cazuri.} \end{array} \right.$$

(v) Efectul de tip spot

► Efectul de tip spot pentru o sursă punctuală S este cuantificat de factorul

$$\mathrm{spotlight\ effect} = \left\{ \begin{array}{ll} 1, & \mathrm{dac\check{a}\ }\theta_{\mathit{l}} = 180^{0} \\ 0, & \mathrm{dac\check{a}\ }v_{\mathrm{obj}} \cdot v_{\mathrm{light}} < \cos\theta_{\mathit{l}}, \\ \left(v_{\mathrm{obj}} \cdot v_{\mathrm{light}}\right)^{a_{\mathit{l}}}, & \mathrm{\hat{n}r\ celelalte\ cazuri.} \end{array} \right.$$

Cu v_{obi} este vectorul unitar orientat de la sursa de lumină la obiectul iluminat.

(v) Efectul de tip spot

► Efectul de tip spot **pentru o sursă punctuală S** este cuantificat de factorul

$$\mathrm{spotlight\ effect} = \left\{ \begin{array}{ll} 1, & \mathrm{dac\check{a}\ }\theta_{\mathit{l}} = 180^{0} \\ 0, & \mathrm{dac\check{a}\ }v_{\mathrm{obj}} \cdot v_{\mathrm{light}} < \cos\theta_{\mathit{l}}, \\ \left(v_{\mathrm{obj}} \cdot v_{\mathrm{light}}\right)^{a_{\mathit{l}}}, & \mathrm{\hat{n}r\ celelalte\ cazuri.} \end{array} \right.$$

- Cu v_{obj} este vectorul unitar orientat de la sursa de lumină la obiectul iluminat.
- Elementele definitorii: (i) v_{light} este un versor al axei conului de iluminare; (ii) θ_I este unghiul care definește conul de iluminare (deschiderea acestuia); (iii) a_I este coeficientul de atenuare, care caracterizează cum descrește intensitatea luminii prin îndepărtarea de axa conului.

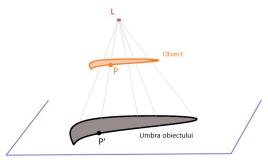
Umbre - problematizare: elementele relevante

L.

Planul pe care se realizeaza proiectia

Problematizare - elementele relevante

Planul pe care se realizeaza proiectia

```
Cacher: - sur sa de lumina L L = (x, y, z) > puntuala - planul pe care se realizanta proiectia: ecuatio Ax+By+Cz+D=O

Ptr. P (pet al obiectului) tref.

P' (pet al umbrei)
```

▶ Umbra unui obiect \mathcal{O} : imaginea lui \mathcal{O} printr-o aplicație (transformare) v. Scop: determinarea aplicației v, de fapt a matricei 4×4 asociate, M_v (de explicat modul în care sunt transformate punctele).

- ▶ Umbra unui obiect \mathcal{O} : imaginea lui \mathcal{O} printr-o aplicație (transformare) v. Scop: determinarea aplicației v, de fapt a matricei 4×4 asociate, M_v (de explicat modul în care sunt transformate punctele).
- Fie $P = (x_P, y_P, z_P)$ un vârf (punct) al obiectului. Sunt determinate coordonatele lui P' (proiecția perspectivă / centrală a lui P pe plan), în funcție de coordonatele lui P. Acest punct este dat de intersecția dintre dreapta PL și planul π (se presupune că există, dacă LP este paralelă cu planul, nu există umbra...). **Etape:**

- ▶ Umbra unui obiect \mathcal{O} : imaginea lui \mathcal{O} printr-o aplicație (transformare) v. Scop: determinarea aplicației v, de fapt a matricei 4×4 asociate, M_v (de explicat modul în care sunt transformate punctele).
- ▶ Fie $P = (x_P, y_P, z_P)$ un vârf (punct) al obiectului. Sunt determinate coordonatele lui P' (proiecția perspectivă / centrală a lui P pe plan), în funcție de coordonatele lui P. Acest punct este dat de intersecția dintre dreapta PL și planul π (se presupune că există, dacă LP este paralelă cu planul, nu există umbra...). **Etape:**
 - Reprezentarea dreptei PL

- ▶ Umbra unui obiect \mathcal{O} : imaginea lui \mathcal{O} printr-o aplicație (transformare) v. Scop: determinarea aplicației v, de fapt a matricei 4×4 asociate, M_v (de explicat modul în care sunt transformate punctele).
- ▶ Fie $P = (x_P, y_P, z_P)$ un vârf (punct) al obiectului. Sunt determinate coordonatele lui P' (proiecția perspectivă / centrală a lui P pe plan), în funcție de coordonatele lui P. Acest punct este dat de intersecția dintre dreapta PL și planul π (se presupune că există, dacă LP este paralelă cu planul, nu există umbra...). **Etape:**
 - ► Reprezentarea dreptei *PL*
 - ▶ Determinarea coordonatelor punctului de intersecție

- ▶ **Umbra unui obiect** \mathcal{O} : imaginea lui \mathcal{O} printr-o aplicație (transformare) v. **Scop:** determinarea aplicației v, de fapt a matricei 4×4 asociate, M_v (de explicat modul în care sunt transformate punctele).
- ▶ Fie $P = (x_P, y_P, z_P)$ un vârf (punct) al obiectului. Sunt determinate coordonatele lui P' (proiecția perspectivă / centrală a lui P pe plan), în funcție de coordonatele lui P. Acest punct este dat de intersecția dintre dreapta PL și planul π (se presupune că există, dacă LP este paralelă cu planul, nu există umbra...). **Etape:**
 - ► Reprezentarea dreptei *PL*
 - Determinarea coordonatelor punctului de intersecție
 - Trecerea la coordonate omogene și scrierea în coordonate omogene

- ▶ **Umbra unui obiect** \mathcal{O} : imaginea lui \mathcal{O} printr-o aplicație (transformare) v. **Scop:** determinarea aplicației v, de fapt a matricei 4×4 asociate, M_v (de explicat modul în care sunt transformate punctele).
- ▶ Fie $P = (x_P, y_P, z_P)$ un vârf (punct) al obiectului. Sunt determinate coordonatele lui P' (proiecția perspectivă / centrală a lui P pe plan), în funcție de coordonatele lui P. Acest punct este dat de intersecția dintre dreapta PL și planul π (se presupune că există, dacă LP este paralelă cu planul, nu există umbra...). **Etape:**
 - Reprezentarea dreptei PL
 - Determinarea coordonatelor punctului de intersecție
 - Trecerea la coordonate omogene și scrierea în coordonate omogene
 - Determinarea matricei 4 × 4

Reprezentarea dreptei PL

Ecuațiile dreptei PL

$$\frac{x - x_L}{x_P - x_L} = \frac{y - y_L}{y_P - y_L} = \frac{z - z_L}{z_P - z_L} \stackrel{NOT}{=} \theta \iff$$

Reprezentarea dreptei PL

Ecuațiile dreptei PL

$$\frac{x - x_L}{x_P - x_L} = \frac{y - y_L}{y_P - y_L} = \frac{z - z_L}{z_P - z_L} \stackrel{NOT}{=} \theta \iff$$

$$\begin{cases} x = x_L + \theta(x_P - x_L) \\ y = y_L + \theta(y_P - y_L) \\ z = z_L + \theta(z_P - z_L) \end{cases}, \quad \theta \in \mathbb{R}$$

Reprezentarea dreptei PL

Ecuațiile dreptei PL

$$\frac{x - x_L}{x_P - x_L} = \frac{y - y_L}{y_P - y_L} = \frac{z - z_L}{z_P - z_L} \stackrel{NOT}{=} \theta \iff$$

$$\begin{cases} x = x_L + \theta(x_P - x_L) \\ y = y_L + \theta(y_P - y_L) \\ z = z_L + \theta(z_P - z_L) \end{cases}, \quad \theta \in \mathbb{R}$$

Semnificație: a da un punct de pe dreapta PL este echivalent cu a da o valoare θ

Ecuația planului este Ax + By + Cz + D = 0. Pentru a determina intersecția dintre dreaptă și plan (presupunem că există!) determinăm valoarea θ_0 pentru care este verificată ecuația planului, altfel spus pentru care avem

$$0 = A[x_L + \theta_0(x_P - x_L)] + B[y_L + \theta_0(y_P - y_L)] + C[z_L + \theta_0(z_P - z_L)] + D$$

Ecuația planului este Ax + By + Cz + D = 0. Pentru a determina intersecția dintre dreaptă și plan (presupunem că există!) determinăm valoarea θ_0 pentru care este verificată ecuația planului, altfel spus pentru care avem

$$0 = A[x_L + \theta_0(x_P - x_L)] + B[y_L + \theta_0(y_P - y_L)] + C[z_L + \theta_0(z_P - z_L)] + D$$

Prin calcul direct se obține

$$\theta_0 = \frac{Ax_L + By_L + Cz_L + D}{A(x_L - x_P) + B(y_L - y_P) + C(z_L - z_P)}$$

Ecuația planului este Ax + By + Cz + D = 0. Pentru a determina intersecția dintre dreaptă și plan (presupunem că există!) determinăm valoarea θ_0 pentru care este verificată ecuația planului, altfel spus pentru care avem

$$0 = A[x_L + \theta_0(x_P - x_L)] + B[y_L + \theta_0(y_P - y_L)] + C[z_L + \theta_0(z_P - z_L)] + D$$

Prin calcul direct se obține

$$\theta_0 = \frac{Ax_L + By_L + Cz_L + D}{A(x_L - x_P) + B(y_L - y_P) + C(z_L - z_P)}$$

Am presupus tacit că $A(x_L - x_P) + B(y_L - y_P) + C(z_L - z_P) \neq 0$. Care este interpretarea geometrică a condiției de egalitate?

Ecuația planului este Ax + By + Cz + D = 0. Pentru a determina intersecția dintre dreaptă și plan (presupunem că există!) determinăm valoarea θ_0 pentru care este verificată ecuația planului, altfel spus pentru care avem

$$0 = A[x_L + \theta_0(x_P - x_L)] + B[y_L + \theta_0(y_P - y_L)] + C[z_L + \theta_0(z_P - z_L)] + D$$

Prin calcul direct se obține

$$\theta_0 = \frac{Ax_L + By_L + Cz_L + D}{A(x_L - x_P) + B(y_L - y_P) + C(z_L - z_P)}$$

Am presupus tacit că $A(x_L - x_P) + B(y_L - y_P) + C(z_L - z_P) \neq 0$. Care este interpretarea geometrică a condiției de egalitate?

Cunoscând θ_0 , prin înlocuire, se găsesc coordonatele lui P'

$$x_{P'} = x_L + \theta_0(x_P - x_L) =$$

$$= x_L + \frac{Ax_L + By_L + Cz_L + D}{A(x_I - x_P) + B(y_I - y_P) + C(z_I - z_P)} \cdot (x_P - x_L) =$$

$$x_{P'} = x_L + \theta_0(x_P - x_L) = = x_L + \frac{Ax_L + By_L + Cz_L + D}{A(x_L - x_P) + B(y_L - y_P) + C(z_L - z_P)} \cdot (x_P - x_L) = \dots \dots$$

$$x_{P'} = x_{L} + \theta_{0}(x_{P} - x_{L}) =$$

$$= x_{L} + \frac{Ax_{L} + By_{L} + Cz_{L} + D}{A(x_{L} - x_{P}) + B(y_{L} - y_{P}) + C(z_{L} - z_{P})} \cdot (x_{P} - x_{L}) =$$

$$\vdots$$

$$= \frac{x_{P}(By_{L} + Cz_{L} + D) - y_{P}Bx_{L} - z_{P}Cx_{L} - Dx_{L}}{(Ax_{L} + By_{L} + Cz_{L}) - (Ax_{P} + By_{P} + Cz_{P})}$$
Analog
$$y_{P'} = \frac{-x_{P}Ay_{L} + y_{P}(Ax_{L} + Cz_{L} + D) - z_{P}Cy_{L} - Dy_{L}}{(Ax_{L} + By_{L} + Cz_{L}) - (Ax_{P} + By_{P} + Cz_{P})}$$

$$z_{P'} = \frac{-x_{P}Az_{L} - y_{P}Bz_{L} + z_{P}(Ax_{L} + By_{L} + D) - Dz_{L}}{(Ax_{L} + By_{L} + Cz_{L}) - (Ax_{P} + By_{P} + Cz_{P})}$$

$$x_{P'} = x_{L} + \theta_{0}(x_{P} - x_{L}) =$$

$$= x_{L} + \frac{Ax_{L} + By_{L} + Cz_{L} + D}{A(x_{L} - x_{P}) + B(y_{L} - y_{P}) + C(z_{L} - z_{P})} \cdot (x_{P} - x_{L}) =$$

$$\dots \dots$$

$$= \frac{x_{P}(By_{L} + Cz_{L} + D) - y_{P}Bx_{L} - z_{P}Cx_{L} - Dx_{L}}{(Ax_{L} + By_{L} + Cz_{L}) - (Ax_{P} + By_{P} + Cz_{P})}$$

Analog

$$y_{P'} = \frac{-x_P A y_L + y_P (A x_L + C z_L + D) - z_P C y_L - D y_L}{(A x_L + B y_L + C z_L) - (A x_P + B y_P + C z_P)}$$
$$z_{P'} = \frac{-x_P A z_L - y_P B z_L + z_P (A x_L + B y_L + D) - D z_L}{(A x_L + B y_L + C z_L) - (A x_P + B y_P + C z_P)}$$

Observați că x_P, y_P, z_P apar la numitor, deci aplicația $P \mapsto P'$ nu este una liniară/afină. Pe de altă parte, numitorul este același. Atât numitorul, cât și numărătorii sunt liniari în $x_{P_2}, y_{P_3}, z_{P_4}$

Trecerea la coordonate omogene

Putem scrie, folosind toate cele 4 coordonate:

$$\begin{bmatrix} x_{P'} \\ y_{P'} \\ z_{P'} \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{numarator(x_{P'})}{numitorul\ comun} \\ \frac{numarator(y_{P'})}{numitorul\ comun} \\ \frac{numarator(z_{P'})}{numitorul\ comun} \\ 1 \end{bmatrix} coord.\ omog. \begin{bmatrix} numarator(y_{P'}) \\ numarator(y_{P'}) \\ numarator(z_{P'}) \\ numitorul\ comun \end{bmatrix}$$

Trecerea la coordonate omogene

Putem scrie, folosind toate cele 4 coordonate:

$$\begin{bmatrix} x_{P'} \\ y_{P'} \\ z_{P'} \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{numarator(x_{P'})}{numitorul\ comun} \\ \frac{numarator(y_{P'})}{numitorul\ comun} \\ \frac{numarator(z_{P'})}{numitorul\ comun} \\ 1 \end{bmatrix} coord.\ omog. \begin{bmatrix} numarator(y_{P'}) \\ numarator(y_{P'}) \\ \\ numarator(z_{P'}) \\ \\ numitorul\ comun \end{bmatrix}$$

$$= \left[\begin{array}{cccc} x_{P}(By_{L}+Cz_{L}+D) & -y_{P}Bx_{L} & -z_{P}Cx_{L} & -Dx_{L} \\ -x_{P}Ay_{L} & +y_{P}(Ax_{L}+Cz_{L}+D) & -z_{P}Cy_{L} & -Dy_{L} \\ -x_{P}Az_{L} & -y_{P}Bz_{L} & +z_{P}(Ax_{L}+By_{L}+D) & -Dz_{L} \\ -x_{P}A & -y_{P}B & -z_{P}C & +(Ax_{L}+By_{L}+Cz_{L}) \end{array} \right] = M \cdot \left[\begin{array}{c} x_{P} \\ y_{P} \\ z_{P} \\ 1 \end{array} \right],$$

Trecerea la coordonate omogene

Concluzie:

$$\begin{bmatrix} x_{P'} \\ y_{P'} \\ z_{P'} \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} x_{P}(By_{L} + Cz_{L} + D) & -y_{P}Bx_{L} & -z_{P}Cx_{L} & -Dx_{L} \\ -x_{P}Ay_{L} & +y_{P}(Ax_{L} + Cz_{L} + D) & -z_{P}Cy_{L} & -Dy_{L} \\ -x_{P}Az_{L} & -y_{P}Bz_{L} & +z_{P}(Ax_{L} + By_{L} + D) & -Dz_{L} \\ -x_{P}A & -y_{P}B & -z_{P}C & +(Ax_{L} + By_{L} + Cz_{L}) \end{bmatrix} = M \cdot \begin{bmatrix} x_{P} \\ y_{P} \\ z_{P} \\ 1 \end{bmatrix}$$

Determinarea matricei 4 × 4

$$M = \left(\begin{array}{cccc} By_L + Cz_L + D & -Bx_L & -Cx_L & -Dx_L \\ -Ay_L & Ax_L + Cz_L + D & -Cy_L & -Dy_L \\ -Az_L & -Bz_L & Ax_L + By_L + D & -Dz_L \\ -A & -B & -C & Ax_L + By_L + Cz_L \end{array} \right).$$

$$\frac{\text{Ptr. plan de existie } 2 + D = 0 (A = 0, B = 0, C = 1)}{O - \infty_{L} - D \times_{L}}$$

$$M = \begin{pmatrix}
2_{L} + D & O - \infty_{L} & -D \times_{L} \\
O & Z_{L} + D & -y_{L} & -D y_{L} \\
O & D & -D & 2_{L}
\end{pmatrix}$$

$$0 & D & -D & 2_{L}$$

$$0 & D & -D & 2_{L}$$